

Skördeprognos för spannmål och ojevaxter 2007

Crop production forecast for cereals and oilseed crops in 2007

I korta drag

Högre spannmålsskörd 2007

Den totala spannmålsskörden för 2007 beräknas bli ca 5,2 miljoner ton vilket är ca 26 % högre än förra årets skörd och 2 % högre än den genomsnittliga skörden de senaste fem åren. För samtliga spannmålsgrödor beräknas skörden bli betydligt högre än 2006. Den högre skörden jämfört med 2006 är en följd av att 2006 var ett år med extremt låg avkastning. Jämfört med tidigare år kompenseras dock den högre hektaravkastningen av lägre odlade arealer. Skörden per hektar beräknas bli betydligt högre i år än genomsnittet för de senaste 5 åren för samtliga grödor.

Även för oljevaxter beräknas skörden bli högre än genomsnittet under de senaste fem åren och även högre än 2006. Sedan 2003 har arealerna som odlas med oljevaxter ökat markant och 2007 är de ca 50 % högre än 2003. Skörden per hektar beräknas bli något högre än normalt.

Vädret för spannmåls- och oljeväxtodlingen har varit gynnsamt under växtperioden. Vintern var mild vilket gynnade de höstsådda grödorna. Våren präglades av varm och torr väderlek vilket gav ett tidigt vårbruk. Den torra väderleken under våren kan till viss del ha haft en negativ inverkan på avkastningen. Vårens relativt torra väderlek ersattes med regn under sommaren vilket också torde ha inverkat positivt för avkastningen. Fortsatt regn i samband med att grödorna har mognat har lett till ökad risk för kvalitetsskador. Det är främst brödspannmålen löper risk för skador.

Prognoserna är gjorda utifrån en metod som utvecklats vid Jordbruksverket och som baseras på statistiska samband mellan tidigare års väderdata och skördar. I beräkningarna används även väderdata och odlade arealer för 2007. Metoden bygger på statistiska regressionsmodeller där skördarna för olika grödor beskrivs som funktioner av olika mått på väder. Beräkningarna har endast gjorts totalt för hela landet varför regionala uppgifter inte redovisas.

Prognoserna bygger på att årets väder från augusti och framåt är som under ett normalår. Skulle vädret från augusti och framåt avvika avsevärt från normalåret kan skillnaderna mellan prognoserna och de verkliga skördarna bli stora.

Anders Grönvall, 036 – 15 56 97
statistik@sjv.se

Statistiken har producerats av Statens Jordbruksverk, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1404-5834 Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utkom den 13 augusti 2007.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Kjell Jansson, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Hektarskördar	3
Totalskördar	4
Fakta om statistiken	5
Detta omfattar statistiken	5
Så görs statistiken	5
Prognosmetod	5
Skördens beroende av vädret	5
Väderförhållandena 2007	5
Statistikens tillförlitlighet	6
Felkällor	6
Föregående års prognoser	7
Bra att veta	8
Elektronisk publicering	8
In English	9
Summary	9
Yield	9
Total production	9
List of terms	9

Statistiken med kommentarer

I detta Statistiska meddelande redovisas resultatet av skördeprognoser 2007 avseende spannmål och oljeväxter. Preliminär skördestatistik 2007 kommer att redovisas på riksnivå i november och på länsnivå i december 2007. Definitiva resultat kommer att redovisas under våren 2008.

Hektarskördar

Prognoser för hektarskördar år 2007 presenteras i tabell 1. Dessa jämförs med hektarskördarna 2006 och med genomsnittliga hektarskördar under de senaste fem åren enligt den definitiva skördestatistiken. Enligt prognoserna blir årets hektarskördar för spannmålsgrödorna mellan 15 % och 35 % högre än 2006. Höstvetet förväntas få ca 23 % högre skörd än 2006 som var ett år med extremt låg hektaravkastning. Jämfört med de genomsnittliga hektarskördarna för de fem närmast föregående åren beräknas 2007 års hektarskördar för spannmålsgrödorna bli mellan 1 % och 15 % högre.

Beträffande oljeväxter beräknas årets hektarskördar bli högre än 2006 års skördar för såväl höst- som för vårgrödorna. Även jämfört med genomsnittet för de senaste 5 åren beräknas skörden bli högre och då framför allt avseende höstgrödorna.

Vädret för spannmåls- och oljeväxtodlingen har varit gynnsamt under växtperioden. Vintern var mild vilket gynnade de höstsådda grödorna. Våren präglades av varm och torr väderlek vilket gav ett tidigt vårbruk. Den torra väderleken under våren kan till viss del ha haft en negativ inverkan på avkastningen. Problemen med torka har dock varit betydligt större i övriga delar av Europa. Vårens relativt torra väderlek ersattes med regn under sommaren vilket också torde ha inverkat positivt för avkastningen. Fortsatt regn i samband med att grödorna har mognat har lett till ökad risk för kvalitetsskador. Det är främst brödspannmålen löper risk för skador.

Prognoserna bygger på att årets väder från augusti och framåt är som under ett normalår. Skulle vädret från augusti och framåt avvika avsevärt från normalåret kan skillnaderna mellan prognoserna och de verkliga skördarna bli stora.

Tabell 1 Hektarskörd, kg/ha

Gröda	Prognos 2007	Hektarskörd 2006	Genomsnitt 2002-2006
Höstvetet	6 940	5 660	6 090
Vårvetet	5 000	4 030	4 700
Höstråg	5 810	4 990	5 180
Höstkorn	6 010	4 750	5 210
Vårkorn	4 420	3 600	4 130
Havre	4 290	3 170	3 830
Rågvete	5 350	4 670	5 070
Blandsäd	3 380	2 720	3 360
Höstraps	3 620	3 190	3 120
Vårtraps	1 910	1 700	1 970
Höstrybs	2 210	1 520	1 780
Vårtrybs	1 480	1 170	1 410

Totalskördar

Prognosen av den totala skörden för respektive gröda beräknas genom att multiplicera den prognostiserade hektarskörden med den totala grödarealen för respektive gröda. De arealer som används är hämtade från Statens jordbruksverks administrativa stödregister i juni 2007. De i beräkningarna använda grödarealerna är de som redovisas i det statistiska meddelandet Jordbruksmarkens användning 2007, preliminära uppgifter (JO 10 SM0702) som publicerades den 29 juni. Detta innehåller gröduppgifter som lämnats av de jordbrukare som ansökt om arealersättning och har minst 0,3 hektar åkermark. De preliminära och definitiva skördeuppskattningarna för år 2007 kommer också att beräknas utifrån stödregistret, även om arealerna troligtvis kommer att ändras något då de blir definitiva.

Totalt beräknas spannmålsskörden bli ca 5,2 miljoner ton för år 2007 vilket är 26 % högre än förra årets skörd och ca 2 % högre än genomsnittsskörden för de fem åren 2002 - 2006. Lägre odlad areal är den generella förklaringen till att totalskörden inte ökat mer jämfört med genomsnittet de senaste 5 åren (se JO 10 SM0702).

Under de senaste åren har arealerna med oljeväxter kontinuerligt ökat vilket tillsammans med högre hektarskörd gjort att totalskörden 2007 beräknas bli högre än genomsnittet för de senaste fem åren. Jämfört med 2005 och 2006 års rekordskördar beräknas årets skörd bli ännu högre.

Tabell 2 Hektarskörd, areal och total skörd år 2007

	Ha-skörd	Areal	Total skörd (tusen ton)		
	Prog. 2007 kg	Prel. 2007 ha	Prog. 2007	2006	Genom- snitt 5 år ¹
Höstvete	6 940	323 105	2 217	1 795	1 961
Vårvete	5 000	38 326	185	172	243
Höstråg	5 810	24 700	142	115	121
Höstkorn	6 010	8 411	50	27	29
Vårkorn	4 420	318 369	1 391	1 084	1 515
Havre	4 290	208 483	883	624	916
Rågvete	5 350	53 949	285	256	234
Blandsäd	3 380	15 326	51	55	80
Summa spannmål		990 668	5 205	4 128	5 100
Höstraps	3 620	50 539	183	152	110
Vårrops	1 910	33 062	63	60	62
Höstrybs	2 210	1 131	2	2	2
Vårrys	1 480	3 308	5	7	12
Summa oljeväxter		88 040	253	220	187

¹ Genomsnittet är beräknat utifrån faktiska skördar och hänsyn är inte tagen till att det var betydligt större arealer med spannmål och lägre arealer med oljeväxter i börja av perioden.

Som ovan nämnts är årets spannmålsarealer från och med 2005 betydligt lägre än tidigare år, vilket är en följd av förändringar av EU:s system för direktstöd, dvs. övergången från arealstöd till gårdsstöd. Man kan anta att de arealer som tagits ur bruk för spannmålsproduktionen i genomsnitt har lägre avkastning än de arealer som används. Därvid skulle de arealer som i år används för spannmålsproduktion i genomsnitt ha något högre avkastning än de arealer som använts tidigare år. Hänsyn till detta har inte kunnat tas i de redovisade prognoserna. Dock kan nämnas att effekten av detta är liten i förhållande till den övriga osäkerhet som finns i den använda prognosmetoden.

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Årligen presenteras uppskattningar av skörden för de viktigare grödorna, uppskattningar som de senaste åren gjorts utifrån intervjuundersökningar efter att tidigare ha byggt på objektiva mätningar av skörden på olika provytor. Preliminära resultat från dessa intervjuundersökningar publiceras under nov/dec och definitiva resultat under våren nästkommande år.

Då det finns ett behov av skördeinformation som kan redovisas vid ett tidigare tillfälle, har Jordbruksverket utvecklat en prognosmetod för att uppskatta skörden av olika grödor utifrån väderdata och tidigare års skördar. Metoden bygger på statistiska regressionsmodeller där skördarna för olika grödor beskrivs som funktioner av olika mått på väder. Modellerna tar hänsyn till skörde- och väderdata från januari 1965 till och med sommaren 2007.

De grödor som skörden uppskattas för är: höstvetete, vårvete, höstråg, höstkorn, vårkorn, havre, blandsäd, rågvete, höstraps, vårtraps, höstrybs och vårtrybs.

Så görs statistiken

Prognosmetod

Som underlag för prognoserna har skördedata på länsnivå (med nuvarande länsindelning omfattande 21 län) och väderdata från 11 väderstationer använts. Väderdata utgörs av månadsmedelvärden för medeldygnstemperaturen och månadsvärden för nederbörden för månaderna januari-oktober 1965-2006 och januari-juli 2007. För varje län och för varje gröda som odlas i någorlunda omfattning i respektive län tas en regressionsmodell fram som beskriver det statistiska sambandet mellan väderdata och hektarskörd. Dessa prognoser viktas sedan samman till en genomsnittlig hektarskörd för riket. Resultat presenteras enbart på riksnivå då prognoserna på länsnivå är alltför osäkra för att särskilt redovisas. Eftersom väderdata för månaderna augusti till oktober innevarande år inte finns tillgängliga vid prognostillfället antas att temperatur och nederbörd dessa månader blir ”normala”.

Skördens beroende av vädret

Det kan konstateras att sambandet mellan skörd och väder är komplext, kanske alltför komplext för att på ett någorlunda enkelt sätt kunna sammanfattas i matematiska modeller. Ett problem är att avgöra vilka vädervariabler som påverkar en viss gröda i ett visst län och hur detta samband är beskaffat. Dataanalyser visar att de vädervariabler som statistiskt sett har störst samband med skörden av höstsådda grödor är vädret i början på året (från januari till april) och då främst medeldygnstemperaturen. De variabler som förklarar variationer i avkastning av vårsådda grödor är framförallt temperaturen i april och juni. I Götaland förklaras skördevariationer dessutom av nederbördsmängden i april och juni månad medan både temperatur och nederbörd i augusti månad förklarar skördevariationer i Norrland.

Väderförhållandena 2007

Följande tabell visar hur nederbörden och temperaturen varit under 2007 jämfört med genomsnittet under de föregående 40 åren. För att få jämförbarhet mellan olika typer av väderdata beskrivs dessa i formen (v-m)/s där v är årets väderdata, m är medelvärdet över de senaste 40 åren och s är standardavvikelse.

sen. Värdet 0 betyder att variabeln i år är lika med genomsnittet under de senaste 40 åren. Plusvärden betyder att årets variabelvärde är större än normalt och minusvärden betyder på motsvarande sätt att årets variabelvärde är mindre än normalt.

För de 11 väderstationerna har väderutfallet varit som följer.

Tabell 3 **Normerad skillnad mellan årets väderdata och genomsnittsdata under de föregående 40 åren**

Station/väder- variabel							
Temperatur	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli
Malmö	1,6	0,5	1,9	2,2	0,9	1,5	-0,3
Ullared		0,1	1,5	1,1	-0,3	0,8	-1,2
Växjö	1,3	0,2	1,9	1,9	0,5	0,9	-0,9
Visby	1,2	-0,2	2,0	1,5	1,0	1,8	-0,2
Skara	1,2	0,3	1,6	1,9	0,0	0,8	-0,5
Norrköping	1,0	0,2	1,6	2,1	0,7	0,9	-0,4
Örebro	0,7	-0,1	1,5	1,8	0,0	0,4	-0,7
Uppsala	0,8	0,0	1,7	2,2	0,6	1,1	0,1
Söderhamn	0,6	-0,1	1,4	2,4	0,5	0,0	-0,2
Sundsvall	0,6	-0,2	1,2	2,3	0,6	0,3	0,1
Lycksele	0,1	-0,6	1,3	1,5	0,3	0,5	0,0
Nederbörd	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli
Malmö	1,8	0,1	0,0	-1,0	0,7	2,2	4,3
Ullared	3,1	-0,5	1,0	0,2	1,0	1,9	2,1
Växjö	1,8	-0,2	-0,4	-1,0	0,2	0,5	2,7
Visby	1,9	0,5	-0,4	-0,7	-0,7	-0,3	0,3
Skara	2,1	-0,4	0,5	-0,6	0,8	1,1	2,0
Norrköping	1,6	0,6	1,7	-0,7	0,4	0,9	0,3
Örebro	1,4	-0,3	0,1	-1,0	0,7	0,0	-0,2
Uppsala	1,7	0,1	0,1	0,6	0,5	-0,6	
Söderhamn	0,1	0,3	-0,5	-1,2	0,7	-0,6	-0,3
Sundsvall	0,8	-0,7	0,2	-1,0	-0,5	-0,4	0,0
Lycksele	0,2	0,0	-1,0	-1,3	0,1	-0,6	-1,0

Året 2007 började med en varm vinter och vår för att till juli vara kallare än normal i nästan hela landet. Nederbörden under vintern var relativt stor, framför allt i januari, med vissa lokala undantag. Under april var nederbörden generellt sätt lägre än normalt i hela landet medan den varit högre än normalt i södra Sverige i juni och juli.

Statistikens tillförlitlighet

Felkällor

Precis som för de flesta andra prognoser finns det problem och källor för osäkerhet även i denna prognosmetod. Några av dessa är:

- De gjorda prognoserna bygger på verkliga uppgifter av väderdata fram till och med juli år 2007. För efterföljande månader har årets väderdata satts till normalvärden, vilket gör att prognoserna kan slå fel om årets väder i augusti och september skiljer sig markant från normalåret.
- Antalet väderstationer är betydligt färre än antalet län vilket gör att vädret vid vissa stationer får representera vädret i flera län. Naturligtvis kan detta påverka resultaten betydligt då förhållandena kan skilja sig åt både inom och mellan län. Samtidigt har vissa stationer lagts ner och vissa har till-

kommit sedan 1965 vilket gör att alla tidsserier inte utgörs av data från en station utan har tagits fram utifrån olika stationer.

- ♦ Modellen med de vädervariabler som används, månadsmedelvärdet för medeldygnstemperaturen och månadsvärde för nederbörden, tar inte hänsyn till hur temperatur och nederbörd fördelar sig över månaden. Om exempelvis nederbörden kommit under en kort period en månad påverkar detta skörden annorlunda än om nederbörden varit jämnt utspridd över månaden.
- ♦ Metoden för de skördeuppskattningar som presenteras varje år och som ligger till grund för de studerade sambanden mellan skörd och väder som prognosmodellerna bygger på, har inte varit densamma under hela perioden. Tidigare baserades dessa skördeuppskattningar främst på provtagningar i fält medan de sedan 1998 baseras på telefonintervjuer. Som en följd av bytet av metod för skördeuppskattningar, från provtagning till intervjumetod, har hektarskörden fått en något annorlunda innebörd. När statistiken baserades på skörden från provytor avsåg hektarskörden skörd per besädd area. När uppgifterna nu hämtas från lantbrukarna blir det mer fråga om en hektarskörd som avser skörd per bruttoareal av grödan. Det skulle i så fall ge en något lägre hektarskörd. De prognosmetoder som använts här blir något osäkrare om nivån på den faktiska skörden ändrats till följd av metodbyte.
- ♦ De arealer som används för spannmålsproduktionen 2007 torde ha något högre avkastning än de som använts tidigare år (se avsnittet Totalskördar). Hänsyn till detta har inte kunnat tas i beräkningarna.

Föregående års prognoser

För att belysa osäkerheten i skördeprognoserna redovisas i följande tabeller den procentuella skillnaden mellan publicerade prognoser och utfallet av de definitiva skördeskattningar.

Tabell 4 Skillnader i hektarskörd mellan tidigare års prognoser och utfall av skördeuppskattningar, %

Gröda	2002	2003	2004	2005	2006
Höstvete	2	14	5	-6	0
Vårvete	4	1	11	3	18
Höstråg	0	3	-4	2	1
Höstkorn	2	16	3	-4	12
Vårkorn	0	-4	4	4	12
Havre	-4	-11	5	2	3
Rågvete	-9	4	-1	-8	-1
Blandsäd	-6	-10	-5	-2	5
Höstraps	5	-4	-19	-13	-11
Vårrops	-13	-2	-15	2	13
Höstrybs	-3	18	-23	-10	19
Vårrys	8	20	-3	12	32

Tabell 5 Skillnader i totalskörd mellan tidigare års prognoser och utfall av skördeuppskattningar, %

Gröda	2002	2003	2004	2005	2006
Höstvete	2	14	6	-5	1
Vårvete	4	15	12	4	19
Höstråg	1	8	-3	3	3
Höstkorn	2	27	4	3	24
Vårkorn	1	-3	5	7	14
Havre	-1	-10	8	8	9
Rågvete	-8	7	0	-6	2
Blandsäd	-20	-18	-19	-25	-19
Summa spannmål	1	3	6	1	6
Höstraps	-4	-1	-17	-12	-10
Vårrops	-12	-2	-16	2	14
Höstrybs	-1	25	-19	-7	34
Vårrys	8	14	-2	11	28
Summa oljeväxter	-5	0	-16	-6	-2

För höstkorn, rågvete, blandsäd och höstrybs baseras inte prognoserna direkt på väderdata då skördeuppskattningar inte gjorts under en tillräckligt lång period. Prognoserna för dessa grödor baseras istället på vilka samband de har med andra grödor. Detta förklarar de något högre avvikelserna för just dessa grödor.

Prognosen för 2006 överskattade något spannmålsskörden enligt de definitiva skördeuppskattningar, medan prognosen för oljeväxter var en underskattning på 2 %. För tidigare år har den totala skörden av spannmål i allmänhet varit relativt nära resultaten av skördeuppskattningarna. För oljeväxter har prognosen i allmänhet varit lägre än resultatet av skördeuppskattningarna.

Bra att veta

I november redovisas preliminära skörderesultat på riksnivå, med ett urval av ca 1 000 lantbrukare som undersökningsunderlag.

I början av december redovisas preliminär skörd av matpotatis och potatis för stärkelse.

Preliminär skörd av spannmål, ärter och oljeväxter med redovisning på län, produktionsområden och riksnivå baserade på hela urvalet (drygt 4 000 lantbruk) redovisas i mitten av december.

Definitiva uppgifter om 2007 års grödarealer redovisas under 1:a kvartalet 2008.

Definitiva resultat från skördeundersökningar 2007 redovisas under 1:a kvartalet 2008.

Elektronisk publicering

Detta statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats <http://www.sjv.se> under Statistik samt på SCB:s webbplats <http://www.scb.se> under Jord- och skogsbruk, fiske.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild [Beskrivning av statistiken](#).

In English

Summary

This report provides forecasts for 2007 concerning the yields per hectare and total production of cereals and oilseed crops. The results are presented for all of Sweden.

Yield

According to the forecast the yields per hectare of cereals are expected to be between 15 % higher and 35 % higher than the yields for 2006. Compared to the average yields for the last five years the yield per hectare for the majority of cereals is expected to be up to 10-15 % higher.

For oilseed crops the forecasts of the yields per hectare are higher than the yield per hectare last year for winter rape but higher for other oilseed crops. Compared with the average yield for the last five years the yields are expected to be higher for both rape and for turnip rape.

Total production

The forecast of the total production of cereals is 5,2 million tons for 2007, which is 26 % higher than for 2006 and 2 % higher than the average for the years 2002-2006. The reason for this higher production is that the yield per hectare is higher than usual. The cultivated areas are approximately the same as 2006 but lower than usual.

The total production of oilseeds is expected to be almost 15 % higher than 2006. Compared to the average production for the last five years the production for 2007 is expected to be 35 % higher. During the last four years there has been a significantly increase in areas with oilseeds.

List of terms

Areal	Area
Blandsäd	Mixed grain
Genomsnitt	Average
Gröda	Crop
Havre	Oats
Hektarskörd	Yield per hectar
Höstkorn	Winter barley
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höstvete	Winter wheat
Normskörd	Standard yield
Oljeväxter	Oilseed crops
Prognos	Forecast
Rågvete	Triticale
Spannmål	Cereals
Total skörd	Total production
Värraps	Spring rape
Värrybs	Spring turnip rape
Värvete	Spring Wheat